

ΚΟΙΝΗ ΘΕΣΗ (ΕΚ) αριθ. 5/2001

που καθορίστηκε από το Συμβούλιο στις 30 Νοεμβρίου 2000

για την έκδοση της οδηγίας 2000/.../ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ..., για τροποποίηση της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

(2001/C 36/02)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 47 παράγραφος 2 πρώτη και τρίτη φράση και το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽²⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η οδηγία 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁽⁴⁾ (αποκαλούμενη στη συνέχεια «η οδηγία»), μία από τις βασικές διεθνείς πράξεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, είναι σκόπιμο να προσαρμοσθεί σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Επιτροπής και τις επιθυμίες που εξέφρασαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη. Έτσι η οδηγία όχι μόνο θα ανταποκρίνεται καλύτερα στη σχετική διεθνή πρακτική, αλλά και θα εξακολουθήσει να παρέχει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας του χρηματοπιστωτικού κλάδου και άλλων ευαίσθητων δραστηριοτήτων από τις επίζημιες συνέπειες των προϊόντων του εγκλήματος.
- (2) Η Γενική Συμφωνία για το Εμπόριο Υπηρεσιών (GATS) επιτρέπει στα μέλη της να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των δημοσίων ηθών ή να λαμβάνουν μέτρα για λόγους προληπτικής εποπτείας, μεταξύ άλλων για τη διασφάλιση της ακεραιότητας και σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Τα εν λόγω μέτρα δεν θα πρέπει να επιβάλλουν περιορισμούς πέραν εκείνων που είναι αναγκαίοι για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (3) Η οδηγία δεν ορίζει σαφώς ποιων κρατών μελών οι αρχές πρέπει να ειδοποιούνται για τις ύποπτες συναλλαγές από τα υποκαταστήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοδο-

τικών οργανισμών που έχουν τη κεντρική τους διοίκηση σε άλλο κράτος μέλος, ούτε ποιων κρατών μελών οι αρχές είναι υπεύθυνες για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης των εν λόγω υποκαταστημάτων προς την οδηγία. Οι αναφορές θα πρέπει να γίνονται προς τις αρχές των κρατών μελών όπου βρίσκεται το υποκατάστημα, στις οποίες και πρέπει να ανατίθενται και οι προαναφερθείσες ευθύνες.

- (4) Αυτή η κατανομή των ευθυνών θα πρέπει να αναφερθεί σαφώς στην οδηγία, μέσω τροποποίησης των ορισμών του «πιστωτικού ιδρύματος» και του «χρηματοδοτικού οργανισμού».
- (5) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εκφράσει ανησυχίες για το ότι οι δραστηριότητες ανταλλαγής συναλλάγματος και έμβαςσης χρημάτων προσφέρονται για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες αυτές θα έπρεπε να εμπίπτουν ήδη στην οδηγία. Για να εκλείψει κάθε αμφιβολία επί του θέματος, θα πρέπει να επιβεβαιώνεται ότι η οδηγία καλύπτει και τις δραστηριότητες αυτές.
- (6) Για να εξασφαλισθεί η πληρέστερη δυνατή κάλυψη του χρηματοπιστωτικού κλάδου, θα πρέπει επίσης να διευκρινισθεί ότι η οδηγία εφαρμόζεται στις δραστηριότητες των εταιρειών επενδύσεων, όπως ορίζονται στην οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 1993, σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών⁽⁵⁾.
- (7) Η οδηγία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταπολεμήσουν τη νομιμοποίηση εσόδων μόνον από αδικήματα σχετικά με τα ναρκωτικά. Κατά τα τελευταία χρόνια, υπήρξε τάση προς έναν πολύ ευρύτερο ορισμό της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που βασίζεται σε ένα ευρύτερο φάσμα βασικών ή υποκειμένων αδικημάτων, πράγμα που αντανακλάται π.χ. στην αναθεώρηση, κατά το 1996, των 40 συστάσεων της ομάδας διεθνούς χρηματοοικονομικής δράσης (FATF), κορυφαίου διεθνούς φορέα που ασχολείται με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (8) Ένα ευρύτερο φάσμα βασικών αδικημάτων διευκολύνει την ενημέρωση για τις ύποπτες συναλλαγές και τη διεθνή συνεργασία στον τομέα αυτό. Ως εκ τούτου, η οδηγία πρέπει να προσαρμοσθεί αναλόγως.

⁽¹⁾ ΕΕ C 117 Ε της 27.6.2000, σ. 14.

⁽²⁾ ΕΕ C 75 της 15.3.2000, σ. 22.

⁽³⁾ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Ιουλίου 2000 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα), κοινή θέση του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2000 και απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽⁴⁾ ΕΕ L 166 της 28.6.1991, σ. 77.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 141 της 11.6.1993, σ. 27· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 97/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 84 της 26.3.1997, σ. 22).

- (9) Στην κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ, της 3ης Σεπτεμβρίου 1998, η οποία θεσπίστηκε από το Συμβούλιο για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος⁽¹⁾, τα κράτη μέλη συμφώνησαν να θεωρούν όλα τα σοβαρά εγκλήματα, όπως ορίζονται στην κοινή δράση, ως βασικά αδικήματα σε συνάρτηση με το αξιόποινο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (10) Η οδηγία επιβάλλει υποχρεώσεις, ιδιαίτερα σε σχέση με την αναφορά των ύποπτων συναλλαγών. Θα ήταν περισσότερο πρόσφορο και σύμφωνο με την φιλοσοφία του σχεδίου δράσης της ομάδας υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος⁽²⁾ να επεκταθεί η απαγόρευση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που προβλέπει η οδηγία.
- (11) Στις 21 Δεκεμβρίου 1998 το Συμβούλιο θέσπισε την κοινή δράση 98/733/ΔΕΥ σχετικά με το αξιόποινο της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽³⁾. Η κοινή αυτή δράση εκφράζει τη συμφωνία των κρατών μελών σχετικά με την ανάγκη κοινής προσέγγισης στον τομέα αυτό.
- (12) Όπως απαιτεί η οδηγία, ο χρηματοπιστωτικός κλάδος, και ιδίως τα πιστωτικά ιδρύματα, σε όλα τα κράτη μέλη αναφέρουν τις συναλλαγές που θεωρούν ύποπτες. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, η διενέργεια αυστηρότερων ελέγχων στον χρηματοπιστωτικό κλάδο ώθησε τους επιδιώκοντες τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες να αναζητήσουν εναλλακτικές μεθόδους για την απόκρυψη της προέλευσης των εσόδων από εγκληματικές πράξεις.
- (13) Οι επιδιώκοντες τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες τείνουν να προσφεύγουν περισσότερο σε δραστηριότητες μη χρηματοοικονομικού χαρακτήρα. Αυτό επιβεβαιώνεται από τις εργασίες της FATF για τις τεχνικές και την τυπολογία της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (14) Οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η οδηγία σχετικά με την εξακρίβωση της ταυτότητας των συναλλασσομένων, την τήρηση στοιχείων και την αναφορά των ύποπτων συναλλαγών θα πρέπει να επεκταθούν και σε έναν περιορισμένο αριθμό δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων που αποδεδειγμένως προσφέρονται για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (15) Οι συμβολαιογράφοι και οι ελεύθεροι επαγγελματίες νομικοί, όπως ορίζονται από τα κράτη μέλη, θα πρέπει να υπαχθούν στις διατάξεις της οδηγίας όταν συμμετέχουν σε χρηματοοικονομικές ή εταιρικές συναλλαγές, συμπεριλαμβανομένης της παροχής φορολογικών συμβουλών, όπου υπάρχει ο μεγαλύτερος κίνδυνος κατάχρησης των υπηρεσιών τους για τη νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (16) Ωστόσο, στην περίπτωση που ένας συμβολαιογράφος, ένας ανεξάρτητος δικηγόρος ή μια νομική εταιρεία εξακριβώνουν τη νομική θέση ενός πελάτη ή τον εκπροσωπούν ενώπιον δικαστηρίου, δεν θα ήταν σκόπιμο να επιβληθεί στους εν λόγω επαγγελματίες η υποχρέωση, βάσει της οδηγίας, να αναφέρουν υπόνοιες περί νομιμοποιήσεως εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι επαγγελματίες αυτοί πρέπει να απαλλάσσονται από οποιαδήποτε υποχρέωση να αναφέρουν πληροφορίες που αποκτούν πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά τη διεξαγωγή της δίκης ή κατά την εξακρίβωση της νομικής θέσης ενός πελάτη.
- (17) Υπηρεσίες άμεσα συγκρίσιμες πρέπει να αντιμετωπίζονται ομοίως, όταν παρέχονται από επαγγελματία καλυπτόμενο από την παρούσα οδηγία. Προκειμένου να διαφυλαχθούν τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΑΔ) και της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όσον αφορά τους ελεγκτές, τους εξωτερικούς λογιστές και τους φορολογικούς συμβούλους που, σε ορισμένα κράτη μέλη, δικαιούνται να υπερασπίζονται ή να εκπροσωπούν τον πελάτη τους ενώπιον δικαστηρίου ή να εξακριβώνουν τη νομική του θέση, οι πληροφορίες που αποκτούν κατά την εκτέλεση αυτών των καθηκόντων δεν θα πρέπει να υπόκεινται στις υποχρεώσεις αναφοράς βάσει της οδηγίας.
- (18) Η οδηγία αναφέρεται αφενός στις «αρχές που είναι υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» προς τις οποίες πρέπει να αναφέρονται οι ύποπτες συναλλαγές και, αφετέρου, σε αρχές εξουσιοδοτημένες βάσει νόμου ή άλλης ρυθμίσεως να εποπτεύουν τα ιδρύματα, οργανισμούς ή πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία («αρμόδιες αρχές»). Η οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να συστήσουν τέτοιες «αρμόδιες αρχές» εφόσον δεν υπάρχουν, οι δε δικηγορικοί σύλλογοι ή άλλες αυτορρυθμιζόμενες οργανώσεις ελεύθερων επαγγελματιών δεν περιλαμβάνονται στον όρο «αρμόδιες αρχές».
- (19) Στην περίπτωση των συμβολαιογράφων και των ελεύθερων επαγγελματιών νομικών, προκειμένου να ληφθεί δεόντως υπόψη το επαγγελματικό καθήκον εξεμύθειας που έχουν έναντι των πελατών τους, θα πρέπει να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να ορίζουν το δικηγορικό σύλλογο ή άλλες αυτορρυθμιζόμενες οργανώσεις ελεύθερων επαγγελματιών ως τον φορέα, στον οποίο οι επαγγελματίες αυτοί θα μπορούν να αναφέρουν τις πιθανές περιπτώσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι κανόνες για το χειρισμό των αναφορών αυτών και την ενδεχόμενη διαβίβασή τους στις «αρχές που είναι υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» και, γενικότερα, οι κατάλληλες μορφές συνεργασίας μεταξύ των δικηγορικών συλλόγων ή των επαγγελματικών οργανώσεων και των αρχών αυτών θα πρέπει να καθορίζονται από τα κράτη μέλη,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 91/308/ΕΟΚ τροποποιείται ως ακολούθως:

⁽¹⁾ ΕΕ L 333 της 9.12.1998, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 251 της 15.8.1997, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ L 351 της 29.12.1998, σ. 1.

1) Το άρθρο 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 1

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

A. “Πιστωτικό ίδρυμα”: κάθε ίδρυμα κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο της οδηγίας 2000/12/ΕΚ ⁽¹⁾, καθώς και κάθε ευρισκόμενο στην Κοινότητα υποκατάστημα, κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 3 της εν λόγω οδηγίας, πιστωτικού ιδρύματος με έδρα εντός ή εκτός της Κοινότητας.

B. “Χρηματοδοτικός οργανισμός”:

1. κάθε επιχείρηση εκτός από πιστωτικό ίδρυμα, η κύρια δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στη διενέργεια μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που περιλαμβάνονται στα σημεία 2 έως 12 και 14 του καταλόγου ο οποίος παρατίθεται στο παράρτημα I της οδηγίας 2000/12/ΕΚ· σ' αυτές περιλαμβάνονται και οι δραστηριότητες των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος και των γραφείων χρημάτων·
2. οι ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες έχουν λάβει μόνιμη άδεια λειτουργίας σύμφωνα με την οδηγία 79/267/ΕΟΚ ⁽²⁾, εφόσον ασκούν δραστηριότητες που καλύπτονται από την οδηγία αυτή·
3. οι επιχειρήσεις επενδύσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 σημείο 2 της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ ⁽³⁾·
4. οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων που διαθέτουν στο κοινό μέσω της αγοράς μερίδια ή μετοχές τους.

Στον ορισμό αυτό του χρηματοδοτικού οργανισμού εμπίπτουν και τα υποκαταστήματα των χρηματοδοτικών οργανισμών με έδρα εντός ή εκτός της Κοινότητας.

Γ. “Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες”: οι ακόλουθες εκ προθέσεως τελούμενες πράξεις:

- η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας, εν γνώσει του ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα, με σκοπό την απόκρυψη ή την συγκαλύψη της παράνομης προέλευσής τους, ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε ενέχεται στη δραστηριότητα αυτή, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του,
- η απόκρυψη ή η συγκαλύψη της αλήθειας όσον αφορά τη φύση, προέλευση, διάθεση ή διακίνηση περιουσίας ή τον τόπο όπου αυτή ευρίσκεται, ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικά με αυτή δικαιώματα, εν γνώσει του ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα,

— η απόκτηση, η κατοχή ή η χρήση περιουσίας εν γνώσει, κατά το χρόνο της κτήσης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα,

— η συμμετοχή σε μία από τις πράξεις που αναφέρουν οι προηγούμενες τρεις περιπτώσεις, η σύσταση οργανώσεως για τη διάπραξη της, η απόπειρα διάπραξης, η υποβοήθηση, η υποκίνηση, η παροχή συμβουλών σε τρίτο για τη διάπραξη της ή η διευκόλυνση της τέλεσης της πράξης.

Η γνώση, η πρόθεση ή ο σκοπός που απαιτούνται ως στοιχεία των πράξεων που προαναφέρθηκαν μπορούν να συνάγονται από τις πραγματικές περιστάσεις.

Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες υπάρχει ακόμη και αν οι δραστηριότητες από τις οποίες προέρχονται τα προς νομιμοποίηση περιουσιακά στοιχεία έχουν διαπραχθεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας.

Δ. “Περιουσία”: περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους, ενσώματα ή ασώματα, κινητά ή ακίνητα, υλικά ή άυλα, καθώς και τα νομικά έγγραφα ή στοιχεία που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας ή δικαιώματα προς απόκτηση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων.

Ε. “Παράνομη δραστηριότητα”: κάθε είδους παράνομη ανάμιξη στη διάπραξη σοβαρού εγκλήματος,

Ως σοβαρά εγκλήματα λογίζονται τουλάχιστον:

- οποιοδήποτε από τα αδικήματα που ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) της σύμβασης της Βιέννης,
- οι δραστηριότητες των εγκληματικών οργανώσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 της κοινής δράσης 98/733/ΔΕΥ ⁽⁴⁾,
- η απάτη, τουλάχιστον βαρείας μορφής, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 και άρθρο 2 της σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽⁵⁾,
- η δωροδοκία,
- αδίκημα το οποίο μπορεί να αποφέρει ουσιώδεις προσόδους και το οποίο, σύμφωνα με την ποινική νομοθεσία του κράτους μέλους, τιμωρείται με σοβαρή ποινή φυλάκισης.

Τα κράτη μέλη, το αργότερο στις ..., θα τροποποιήσουν τον ορισμό που προβλέπεται στην παρούσα περίπτωση προκειμένου να ευθυγραμμιστεί ο παρών ορισμός με τον ορισμό του σοβαρού εγκλήματος στην κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ. Το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει, το αργότερο στις ... ⁽⁶⁾ πρόταση οδηγίας για τη σχετική τροποποίηση της παρούσας οδηγίας.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη δύνανται να ορίζουν οποιοδήποτε άλλο αδίκημα ως εγκληματική δραστηριότητα.

ΣΤ. "Αρμόδιες αρχές": οι εθνικές αρχές οι εξουσιοδοτημένες βάσει νόμου ή άλλης ρυθμίσεως να εποπτεύουν τη δραστηριότητα οποιουδήποτε από τα ιδρύματα, οργανισμούς ή πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία.

- (¹) ΕΕ L 126 της 26.5.2000, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2000/28/ΕΚ (ΕΕ L 275 της 27.10.2000, σ. 37).
 (²) ΕΕ L 63 της 13.3.1979, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 95/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 168 της 18.7.1995, σ. 7).
 (³) ΕΕ L 141 της 11.6.1993, σ. 27· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 97/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 84 της 26.3.1997, σ. 22).
 (⁴) ΕΕ L 351 της 29.12.1998, σ. 1.
 (⁵) ΕΕ L 316 της 27.11.1995, σ. 48.
 (⁶) Τρία έτη από την έναρξη ισχύος της παρούσας τροποποιητικής οδηγίας.»

2) Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο 2α:

«Άρθρο 2α

Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την επιβολή των υποχρεώσεων που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία στα ακόλουθα ιδρύματα και οργανισμούς:

1. πιστωτικά ιδρύματα όπως ορίζονται στο σημείο Α του άρθρου 1·
2. χρηματοδοτικούς οργανισμούς όπως ορίζονται στο σημείο Β του άρθρου 1·

καθώς και στα ακόλουθα νομικά ή φυσικά πρόσωπα κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων:

3. ελεγκτές, εξωτερικούς λογιστές και φορολογικούς συμβούλους·
4. κτηματομεσίτες·
5. συμβολαιογράφους και άλλα μέλη ανεξάρτητων νομικών επαγγελμάτων, όταν συμμετέχουν είτε:
 - α) βοηθώντας στο σχεδιασμό ή στην υλοποίηση συναλλαγών για τους πελάτες τους σχετικά με:
 - i) την αγορά και πώληση ακινήτων ή επιχειρήσεων,
 - ii) τη διαχείριση χρημάτων, τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων των πελατών τους,
 - iii) το άνοιγμα ή τη διαχείριση τραπεζικών λογαριασμών, λογαριασμών ταμειευτηρίου ή λογαριασμών τίτλων,
 - iv) την οργάνωση των εισφορών των αναγκαιών για τη δημιουργία, λειτουργία ή διοίκηση εταιρειών,
 - v) τη σύσταση, λειτουργία ή διοίκηση καταπιστευματικών εταιρειών, επιχειρήσεων ή ανάλογων μονάδων·

β) είτε ενεργούν εξ ονόματος και για λογαριασμό των πελατών τους στο πλαίσιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών ή συναλλαγών επί ακινήτων·

6. εμπόρους αγαθών μεγάλης αξίας, όπως πολυτίμων λίθων ή μετάλλων, όταν η πληρωμή γίνεται τοις μετρητοίς και για ποσό τουλάχιστον 15 000 ευρώ·

7. καζίνα»

3) Το άρθρο 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία να απαιτούν από τους πελάτες τους την απόδειξη της ταυτότητάς τους μέσω του κατάλληλου αποδεικτικού εγγράφου, όταν συνάπτουν επιχειρηματικές σχέσεις, ιδίως, προκειμένου για ιδρύματα ή οργανισμούς, κατά το άνοιγμα λογαριασμών καταθέσεων ή ταμειευτηρίου ή κατά την παροχή υπηρεσιών φύλαξης περιουσιακών στοιχείων.

2. Η υποχρέωση απόδειξης της ταυτότητας ισχύει για κάθε συναλλαγή με πελάτες εκτός από αυτούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1, το ποσό της οποίας φθάνει ή υπερβαίνει τα 15 000 ευρώ, ανεξάρτητα από το αν διενεργείται με μια μόνη πράξη ή με περισσότερες μεταξύ των οποίων φαίνεται να υπάρχει κάποια σχέση. Εάν το ποσό δεν είναι γνωστό κατά τη διενέργεια της συναλλαγής, το οικείο ίδρυμα, οργανισμός ή πρόσωπο προβαίνει σε εξακρίβωση της ταυτότητας μόλις το γνωρίσει και διαπιστώσει ότι φθάνει το κατώτατο όριο.

3. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1 και 2, η εξακρίβωση της ταυτότητας σε περιπτώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων που συνάπτονται από ασφαλιστικές εταιρείες στις οποίες έχει χορηγηθεί άδεια λειτουργίας δυνάμει της οδηγίας 79/267/ΕΟΚ, εφόσον ασκούν δραστηριότητες που υπάγονται στην εν λόγω οδηγία, δεν απαιτείται, εάν το ποσό του ή των περιοδικών ασφαλιστρών που πρόκειται να καταβληθούν κατά τη διάρκεια ενός έτους δεν υπερβαίνει τα 1 000 ευρώ ή, στην περίπτωση εφάπαξ καταβολής, τα 2 500 ευρώ. Εάν το ή τα περιοδικά ασφαλίστρα, που πρόκειται να καταβληθούν κατά τη διάρκεια ενός έτους αυξηθούν έτσι ώστε να υπερβούν το κατώτατο όριο των 1 000 ευρώ, απαιτείται η εξακρίβωση ταυτότητας.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι η εξακρίβωση της ταυτότητας δεν είναι υποχρεωτική για συμβόλαια συνταξιοδοτικής ασφάλισης που συνάπτονται δυνάμει συμβάσεων εργασίας ή επαγγελματικής δραστηριότητας του ασφαλισμένου, υπό τον όρο ότι τα συμβόλαια αυτά δεν περιλαμβάνουν ρήτρα εξαγοράς, ούτε μπορούν να χρησιμεύσουν ως εγγύηση δανείου.

5. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 και 2, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η εξακρίβωση της ταυτότητας να απαιτείται είτε κατά την είσοδο του πελάτη στο καζίνο, είτε όταν ένας πελάτης πληρώνει τοις μετρητοίς για την αγορά μαρκών αξίας 2 500 ευρώ ή πλέον ή ανταλλάσσει μάρκες με ισοποση επιταγή του καζίνο.

6. Σε περίπτωση αμφιβολίας για το αν οι πελάτες που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους ενεργούν για ίδιο λογαριασμό ή σε περίπτωση βεβαιότητας περί του ότι δεν ενεργούν για ίδιο λογαριασμό, τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία λαμβάνουν τα ευλόγως απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες για την πραγματική ταυτότητα των προσώπων για λογαριασμό των οποίων ενεργούν οι πελάτες αυτοί.

7. Τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία προβαίνουν στην εν λόγω εξακρίβωση ταυτότητας, ακόμη και αν το ύψος της συναλλαγής είναι κατώτερο από τα προαναφερθέντα κατώτερα όρια, αφ' ης στιγμής υπάρχει υπόνοια ότι πρόκειται για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

8. Τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία δεν υποχρεούνται να προβαίνουν στην εξακρίβωση ταυτότητας που προβλέπει το παρόν άρθρο, όταν ο πελάτης είναι και αυτός πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοδοτικός οργανισμός που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία ή πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοδοτικός οργανισμός εγκατεστημένος σε τρίτη χώρα, η οποία επιβάλει, κατά την άποψη των οικείων κρατών μελών, ισοδύναμες απαιτήσεις με τις προβλεπόμενες από την παρούσα οδηγία.

9. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η υποχρέωση εξακρίβωσης ταυτότητας, όσον αφορά τις συναλλαγές που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4, πληρούται όταν διαπιστωθεί ότι η πληρωμή της συναλλαγής πρέπει να χρεωθεί σε λογαριασμό που έχει ανοιχθεί στο όνομα του πελάτη σε πιστωτικό ίδρυμα που υπάγεται στην παρούσα οδηγία σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παραγράφου 1.

10. Τα κράτη μέλη μεριμνούν οπωσδήποτε ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία να λαμβάνουν τα ειδικά και πρόσφορα μέτρα που είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση του αυξημένου κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ο οποίος προκύπτει όταν συνάπτονται επιχειρηματικές σχέσεις ή πραγματοποιούνται συναλλαγές με πελάτη, χωρίς τη φυσική του παρουσία για να μπορεί να εξακριβωθεί η ταυτότητά του ("πράξεις εξ αποστάσεως"). Με αυτά τα μέτρα θα εξασφαλίζεται η εξακρίβωση της ταυτότητας του πελάτη, π.χ. απαιτώντας πρόσθετα αποδεικτικά πιστοποιητικά, ή συμπληρωματικά μέτρα για την εξακρίβωση ή πιστοποίηση των υποβληθέντων δικαιολογητικών, ή επιβεβαιωτική πιστοποίηση από ίδρυμα ή οργανισμό που υπάγεται στην παρούσα οδηγία, ή απαιτώντας ότι η πρώτη πληρωμή στα πλαίσια των συναλλαγών θα πραγματοποιηθεί μέσω λογαριασμού, ο οποίος έχει ανοιχθεί επ' ονόματι του πελάτη σε πιστωτικό ίδρυμα διεπόμενο από την παρούσα οδηγία. Οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου που προβλέπονται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 λαμβάνουν ειδικά υπόψη αυτά τα μέτρα.»

4) Στα άρθρα 4, 5, 8 και 10 οι λέξεις «τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία».

5) Το άρθρο 6 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 6

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία, καθώς και τα διευθυντικά στελέχη και οι υπάλληλοί τους, να συνεργάζονται πλήρως με τις αρχές τις υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες:

α) ενημερώνοντας τις εν λόγω αρχές, με δική τους πρωτοβουλία, για κάθε γεγονός που θα μπορούσε να αποτελέσει ένδειξη πράξης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·

β) παρέχοντας στις εν λόγω αρχές, τη αιτήσε τους, όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει η εφαρμοστέα νομοθεσία.

2. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο διαβιβάζονται στις υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αρχές του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το ίδρυμα ή ο οργανισμός ή το πρόσωπο το οποίο τις διαβιβάζει. Η διαβίβαση αυτή πραγματοποιείται κατά κανόνα από το πρόσωπο ή τα πρόσωπα που έχουν οριστεί από τα ιδρύματα, τους οργανισμούς και τα πρόσωπα σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο α).

3. Στην περίπτωση των συμβολαιογράφων και των μελών ανεξάρτητων νομικών επαγγελματιών που αναφέρονται στο σημείο 5 του άρθρου 2α, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ως αρχή που πρέπει να ενημερωθεί για τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 στοιχείο α) γεγονότα, κατάλληλο φορέα αυτορρύθμισης του οικείου επαγγελματικού κλάδου. Στην περίπτωση αυτή ορίζουν τις κατάλληλες μορφές συνεργασίας μεταξύ αυτού του φορέα και των αρχών που είναι υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται στην παράγραφο 1 έναντι των συμβολαιογράφων, των μελών ανεξάρτητων νομικών επαγγελματιών, των ελεγκτών, εξωτερικών λογιστών και φορολογικών συμβούλων όσον αφορά τις πληροφορίες που λαμβάνουν από ή σχετικά με πελάτη τους, κατά τη διαπίστωση του νομικού καθεστώτος του πελάτη ή όταν τον υπερασπίζονται ή τον εκπροσωπούν στα πλαίσια ή σχετικά με κάποια δικαστική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλών για την κίνηση ή την αποφυγή σχετικής διαδικασίας, ανεξαρτήτως αν οι πληροφορίες λαμβάνονται πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά την δικαστική διαδικασία.

4. Οι πληροφορίες που παρέχονται στις αρχές σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι πληροφορίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιούνται και για άλλους σκοπούς.»

6) Το άρθρο 7 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 7

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία να αποφεύγουν την εκτέλεση συναλλαγών, για τις οποίες γνωρί-

ζουν ή υποπευδούνται ότι συνδέονται με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, προτού ενημερώσουν τις κατ' άρθρο 6 αρχές. Οι εν λόγω αρχές μπορούν, υπό τους όρους που προβλέπει το εθνικό τους δίκαιο, να δώσουν εντολή να μην εκτελεστεί η συναλλαγή. Αν υπάρχει υπόνοια ότι η συναλλαγή συνιστά νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και εφόσον η αποφυγή της είναι αδύνατη ή ενδέχεται να εμποδίσει τη δίωξη των προσώπων υπέρ των οποίων διενεργείται η εικαζόμενη νομιμοποίηση εσόδων, τα ενεχόμενα ιδρύματα, οργανισμοί και πρόσωπα παρέχουν τις απαιτούμενες πληροφορίες αμέσως μετά τη συναλλαγή.»

7) Το άρθρο 9 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 9

Η καλή τη πίστη γνωστοποίηση στις αρχές, τις υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, από ίδρυμα ή πρόσωπο που υπάγεται στην παρούσα οδηγία ή από υπάλληλο ή διευθυντικό στέλεχος αυτών, δεν αποτελεί παράβαση τυχόν συμβατικής ή νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής απαγόρευσης της ανακοίνωσης πληροφοριών και δεν συνεπάγεται οποιουδήποτε είδους ευθύνη για το πιστωτικό ίδρυμα, το πρόσωπο, τα διευθυντικά στελέχη ή τους υπαλλήλους τους.»

8) Το άρθρο 11 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 11

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία:

- α) να θεσπίσουν κατάλληλες διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας ώστε να προλαμβάνουν και να εμποδίζουν τη διενέργεια συναλλαγών που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·
- β) να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε οι υπάλληλοί τους να γνωρίζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας. Στα μέτρα αυτά θα περιλαμβάνεται η συμμετοχή των εν λόγω υπαλλήλων σε ειδικά προγράμματα κατάρτισης τα οποία θα τους βοηθήσουν να εντοπίζουν τις δραστηριότητες που τυχόν συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και θα τους διδάξουν να ενεργούν σωστά σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Όταν φυσικό πρόσωπο εμπίπτει σε οποιαδήποτε από τις κατηγορίες που προβλέπονται στα σημεία 3 έως 7 του άρθρου 2α αναλαμβάνει την επαγγελματική του δραστηριότητα ως υπάλληλος νομικού προσώπου, οι δυνάμει του παρόντος άρθρου υποχρεώσεις βαρύνουν το νομικό πρόσωπο και όχι το φυσικό.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία να

έχουν πρόσβαση σε ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές των μετερχομένων τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τις ενδείξεις για τον εντοπισμό υπόπτων συναλλαγών»

- 9) Στο άρθρο 12, η φράση «των κατ' άρθρο 1 πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοδοτικών οργανισμών» αντικαθίσταται από τη φράση «των ιδρυμάτων και των προσώπων των αναφερομένων στο άρθρο 2α».

Άρθρο 2

Εντός τριών ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή προβαίνει σε ειδική εξέταση, στο πλαίσιο της έκθεσης που προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ, με αντικείμενο τα διάφορα θέματα που αφορούν την εφαρμογή της πέμπτης περίπτωσης του άρθρου 1 σημείο Ε, το ειδικό καθεστώς των δικηγόρων και άλλων μελών ανεξάρτητων νομικών επαγγελματιών, την εξακρίβωση της ταυτότητας των πελατών σε συναλλαγές εξ αποστάσεως και τις πιθανές συνέπειες για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις ... (*) το αργότερο. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, οι τελευταίες αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία, ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στο πεδίο που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία τίθεται σε ισχύ την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 5

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

...

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

(*) 18 μήνες μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

Στις 20 Ιουλίου 1999, η Επιτροπή διαβίβασε στο Συμβούλιο πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με βάση το άρθρο 47 παράγραφος 2, και ιδίως την πρώτη και τρίτη πρόταση αυτού του άρθρου, και το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατύπωσε τη γνώμη του για την πρόταση σε πρώτη ανάγνωση στις 5 Ιουλίου 2000. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή διατύπωσε τη γνώμη της στις 26 Ιανουαρίου 2000.

Στις 30 Νοεμβρίου 2000, το Συμβούλιο καθόρισε την κοινή του θέση με βάση το άρθρο 251 της συνθήκης.

II. ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος της παρούσας πρότασης είναι να τροποποιηθεί η οδηγία 91/308/ΕΟΚ για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, με τη διευρύνση της απαγόρευσης του ξεπλύματος χρημάτων, ώστε να καλύπτεται όχι μόνον το λαθρεμπόριο ναρκωτικών αλλά και άλλα σοβαρά εγκλήματα και να επεκταθούν οι υποχρεώσεις της οδηγίας σε ορισμένες μη χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες και επαγγέλματα, μεταξύ άλλων στους δικηγόρους και τους λογιστές. Η πρόταση αποσκοπεί επίσης στην αποσαφήνιση ορισμένων πλευρών του κειμένου του 1991.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΘΕΣΗΣ

Παρατίθενται κατωτέρω οι αλλαγές που περιλαμβάνει η κοινή θέση σε αντιπαραβολή με τα αντίστοιχα άρθρα της πρότασης της Επιτροπής.

Άρθρο 1

Το άρθρο 1 σημείο Α παραμένει αμετάβλητο σε σχέση με την πρόταση της Επιτροπής, με εξαίρεση τον ορισμό του πιστωτικού ιδρύματος, ο οποίος έχει αναπροσαρμοστεί σ' αυτό το άρθρο καθώς και σε ολόκληρο το κείμενο, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η πρόσφατη κωδικοποίηση της τραπεζικής νομοθεσίας. Ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει σαφώς τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, δεδομένου ότι η οδηγία 2000/28/ΕΚ⁽¹⁾ τροποποιεί τον ορισμό των πιστωτικών ιδρυμάτων προκειμένου να συμπεριληφθούν τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος⁽²⁾. Κατόπιν τούτου, η κοινή θέση περιλαμβάνει ως προς το ουσιαστικό της μέρος την τροπολογία 9 που πρότείνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το άρθρο 1 σημείο Β διευρύνει το πεδίο των ιδρυμάτων που καλύπτονται από την οδηγία σε σχέση με την τροπολογία 10 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συμπεριλαμβάνοντας όλες τις επιχειρήσεις συλλογικών επενδύσεων που διαθέτουν στην αγορά τα μερίδιά τους. Κατόπιν τούτου, η κοινή θέση συμπεριλαμβάνει ως προς το ουσιαστικό της μέρος την τροπολογία 10 που πρότείνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η κοινή θέση δεν συμπεριλαμβάνει την τροπολογία 11 που πρότείνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δεδομένου ότι το Συμβούλιο δεν θεωρεί σκόπιμο να χαρακτηρίσει τις εποπτικές αρχές ως χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Το άρθρο 1 σημεία Γ και Δ παραμένουν ως έχουν.

Στο άρθρο 1 σημεία Ε, ο ορισμός της εγκληματικής δραστηριότητας έχει τροποποιηθεί, προκειμένου να διευρυνθεί το πεδίο που πρότείνει η Επιτροπή

⁽¹⁾ ΕΕ L 275 της 27.10.2000, σ. 37.

⁽²⁾ Ως «πιστωτικό ίδρυμα» νοείται:

- α) επιχείρηση της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην εκ μέρους του κοινού αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επενδύσεων κεφαλαίων και στη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό·
- β) ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος κατά την έννοια της οδηγίας 2000/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2000, για την ανάληψη, την άσκηση και την προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος.

Καταρχήν, είναι σαφές ότι ως εγκληματική δραστηριότητα νοείται κάθε είδους εγκληματική ανάμειξη στη διάπραξη σοβαρού εγκλήματος. Με βάση τη διατύπωση αυτή εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας η ανάμειξη που δεν γίνεται εκ προθέσεως. Στη συνέχεια η διάταξη καθορίζει ποια εγκλήματα πρέπει να θεωρηθούν σοβαρά για τους σκοπούς της οδηγίας και τέλος, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, παρέχει την ευχέρεια στα κράτη μέλη να διευρύνουν το πεδίο στην εθνική τους νομοθεσία καθορίζοντας οποιαδήποτε άλλη αξιόποινη πράξη ως εγκληματική δραστηριότητα για τους σκοπούς της οδηγίας.

Τα σοβαρά εγκλήματα καθορίζονται σε πέντε περιπτώσεις:

- η πρώτη περίπτωση, εκτός από μικρές αλλαγές στη διατύπωση, είναι ίδια με την πρόταση της Επιτροπής και καλύπτει τις αξιόποινες πράξεις που σχετίζονται με τα ναρκωτικά,
- η δεύτερη περίπτωση καλύπτει τη συμμετοχή στο οργανωμένο έγκλημα, όπως πρότεινε η Επιτροπή, αλλά με ακριβέστερη διατύπωση, η οποία βασίζεται στις δραστηριότητες των εγκληματικών οργανώσεων όπως καθορίζονται στην κοινή δράση της 21ης Δεκεμβρίου 1998 (98/733/ΔΕΥ), σύμφωνα με την οποία θεωρείται ως αξιόποινη πράξη η συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και η οποία υιοθετήθηκε στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα. Συνεπώς, η κοινή θέση παρέχει ακριβέστερο ορισμό του οργανωμένου εγκλήματος από την πρόταση της Επιτροπής, πράγμα το οποίο ανταποκρίνεται και στην πρόθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά τη διατύπωση της τροπολογίας 12. Κατόπιν τούτου, το Συμβούλιο δεν έκρινε σκόπιμο να συμπεριλάβει ορισμό του «οργανωμένου εγκλήματος» στην παρούσα οδηγία, η οποία εκδίδεται στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα. Συνεπώς, στην κοινή θέση λαμβάνεται υπόψη το πνεύμα της τροπολογίας 12 που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
- η τρίτη περίπτωση καλύπτει την απάτη (η δωροδοκία περιλαμβάνεται κατωτέρω στην τέταρτη περίπτωση) όπως καθορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 και στο άρθρο 2 της σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η διατύπωση αποσκοπεί σε έναν ακριβέστερο ορισμό από αυτόν που πρότεινε η Επιτροπή. Το κείμενο είναι διαφορετικά διατυπωμένο από το κείμενο που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην τροπολογία 13, αλλά, σε συνδυασμό με την τέταρτη περίπτωση που καλύπτει την απάτη, η κοινή θέση ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με την προσέγγιση της τροπολογίας 13 που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
- η τέταρτη περίπτωση καλύπτει τη δωροδοκία, είτε βλάπτει είτε όχι τα οικονομικά συμφέροντα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και συμπεριλαμβάνεται ρητώς για να τονιστεί η σοβαρότητα του εγκλήματος,
- η πέμπτη περίπτωση καλύπτει όλα τα σοβαρά ποινικά αδικήματα το οποία μπορεί να δημιουργήσουν σοβαρές δίκες. Για να θεωρηθεί σοβαρή η αξιόποινη πράξη σ' αυτό το πλαίσιο πρέπει να τιμωρείται με σοβαρή ποινή στερητική της ελευθερίας σύμφωνα με το εθνικό ποινικό δίκαιο. Σ' αυτό το στάδιο, το Συμβούλιο θεωρεί σκόπιμο να παρασχεθεί στα κράτη μέλη ένα περιθώριο ελαστικότητας κατά την εφαρμογή αυτής της διάταξης και ως προς την εκτίμηση του ποια θεωρείται σοβαρή ποινή στερητική της ελευθερίας. Καλείται, ωστόσο, η Επιτροπή να υποβάλει μέσα σε τρία χρόνια από την έναρξη ισχύος, πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ προκειμένου να ευθυγραμμιστεί ο ορισμός αυτός με τον ορισμό του σοβαρού εγκλήματος που περιλαμβάνεται στην κοινή δράση της 3ης Δεκεμβρίου 1998 (98/699/ΔΕΥ). Ο εν λόγω ορισμός των σοβαρών εγκλημάτων είναι σαφέστερος, γιατί καθορίζει τη διάρκεια της στερητικής της ελευθερίας ποινής η οποία μπορεί να επιβληθεί στο δράστη του εγκλήματος.

Το άρθρο 1 σημείο ΣΤ τροποποιείται προκειμένου να γίνει σαφές ότι αντικείμενο της εποπτείας είναι οι διεξαγόμενες δραστηριότητες και όχι τα ιδρύματα και τα πρόσωπα που καλύπτονται από την οδηγία. Στην αιτιολογική σκέψη 18 διευκρινίζεται ότι αυτή η διάταξη δεν πρέπει να ερμηνευθεί με την έννοια ότι επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να συστήσουν νέες αρχές ή να αναθέσουν νέες αρμοδιότητες στις υφιστάμενες αρχές, καθώς και ότι οι δικηγοτικοί σύλλογοι ή άλλες αυτοδιοικούμενες οργανώσεις ελευθερίων επαγγελματιών δεν περιλαμβάνονται στον όρο «αρμόδιες αρχές». Συνεπώς, η κοινή θέση δεν συμπεριλαμβάνει την τροπολογία 14 που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Στο άρθρο 2α τροποποιείται η απαρίθμηση των ιδρυμάτων και των προσώπων που καλύπτονται από την οδηγία:

- Στο σημείο 3 προστίθεται μια νέα κατηγορία, «οι φορολογικοί σύμβουλοι» έτσι λαμβάνεται υπόψη το πρώτο μέρος της τροπολογίας 16 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η κοινή θέση, ωστόσο, διατηρεί τη διάρθρωση που πρότεινε η Επιτροπή, σύμφωνα με την οποία τα επαγγέλματα που παρέχουν λογιστικές και φορολογικές συμβουλές διαχωρίζονται από τα νομικά επαγγέλματα και, επομένως, δεν συμπεριλαμβάνει την τροπολογία 15 που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

- Το σημείο 5 έχει τροποποιηθεί για να καλύψει τους δικηγόρους κατά τη συμμετοχή τους σε δύο λειτουργίες:
 - η πρώτη περίπτωση καλύπτει τη συνδρομή κατά το σχεδιασμό ή την εκτέλεση συναλλαγών που αφορούν ορισμένες κατηγορίες δραστηριοτήτων. Οι οριζόμενες κατηγορίες είναι κατά μεγάλο μέρος ταυτόσημες με τις κατηγορίες που πρότεινε η Επιτροπή. Έχει προστεθεί όμως και μία νέα κατηγορία, δηλαδή η οργάνωση των εισφορών που είναι αναγκαίες για τη σύσταση, τη λειτουργία ή τη διαχείριση εταιρειών,
 - η δεύτερη λειτουργία καλύπτει τις περιπτώσεις στις οποίες οι δικηγόροι ενεργούν για λογαριασμό του πελάτη τους σε οποιαδήποτε χρηματοοικονομική συναλλαγή ή συναλλαγή επί ακινήτων.

Το πεδίο εφαρμογής είναι, συνεπώς, στενότερο για τη λειτουργία συνδρομής και παροχής συμβουλών από ό,τι για τη λειτουργία κατά την οποία οι δικηγόροι ενεργούν για λογαριασμό άλλου. Η κοινή θέση δεν εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας την παροχή νομικών συμβουλών στο πλαίσιο κάποιας δίκης. Η πλευρά αυτή καλύπτεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να εξαιρούν τις πληροφορίες που παρέχονται στο πλαίσιο μιας δίκης ή όσες γίνονται γνωστές προκειμένου να εξακριβωθεί η θέση του πελάτη από νομική άποψη από την υποχρέωση παροχής πληροφοριών της οδηγίας (βλέπε παρακάτω). Συνεπώς, η κοινή θέση δεν συμπεριλαμβάνει ένα μέρος της τροπολογίας 16 που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

- Στο σημείο 6, το οποίο αφορά τους εμπόρους αγαθών μεγάλης αξίας, το πεδίο εφαρμογής είναι στενότερο και καλύπτει μόνο τις περιπτώσεις κατά τις οποίες το ξέπλυμα χρημάτων είναι πιθανότερο, προκειμένου να αποφευχθεί υπέρμετρος και άσκοπος διοικητικός φόρτος για τους εμπόρους. Προστέθηκε, συνεπώς, στο κείμενο που πρότεινε η Επιτροπή ότι οι εκ της οδηγίας υποχρεώσεις εφαρμόζονται μόνον όταν η πληρωμή γίνεται τοις μετρητοίς και για ποσό τουλάχιστον 15 000 ευρώ. Συνεπώς, η κοινή θέση δεν συμπεριλαμβάνει τις τροπολογίες 17, 18 και 19 που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Το σημείο 7 της πρότασης της Επιτροπής θεωρήθηκε περιττό και διαγράφηκε.
- Τα σημεία 1, 2, 4 και 7 (σημείο 8 της πρότασης της Επιτροπής) παραμένουν ως έχουν στην πρόταση της Επιτροπής. Η κοινή θέση δεν συμπεριλαμβάνει την τροπολογία 20 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δεδομένου ότι το Συμβούλιο δεν θεωρεί σκόπιμο να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας στους υπαλλήλους που αναφέρονται στην τροπολογία 20.

Το άρθρο 3 παράγραφοι 1 και 2 της κοινής θέσης, το οποίο επιβάλλει σε όλα τα ιδρύματα και τα πρόσωπα που καλύπτονται από την οδηγία την τήρηση αυτών των διατάξεων, παραμένει ως έχει στην πρόταση της Επιτροπής. Το Συμβούλιο θεωρεί ότι η διατύπωση αυτών των διατάξεων είναι επαρκώς ελαστική, ώστε να αποφεύγεται η άσκοπη επιβάρυνση των εμπορικών δραστηριοτήτων. Π.χ. ένας χρηματομεσίτης δεν υποχρεούται να ζητά την απόδειξη της ταυτότητας σύμφωνα με την οδηγία ενός προσώπου το οποίο ζητά απλώς να πληροφορηθεί τις δυνατότητες μίσθωσης ενός διαμερίσματος ή μονοκατοικίας που θα χρησιμοποιηθεί ως κατοικία, εφόσον δεν υπάρχουν υπόνοιες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Συνεπώς, η κοινή θέση δεν συμπεριλαμβάνει τις τροπολογίες 21 και 22 που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το παράρτημα που επιβάλλει έλεγχο της ταυτότητας των πελατών και σε χρηματοοικονομικές συναλλαγές μη διεξαγόμενες διά ζώσης, καθώς και η σχετική μνεία στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 3 της πρότασης διαγράφηκαν και έχουν περιληφθεί στη νέα παράγραφο 10 του άρθρου 3 (βλέπε παρακάτω). Με τη διαγραφή του παραρτήματος, η κοινή θέση περιέλαβε την τροπολογία 33 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η κοινή θέση δεν άλλαξε τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 3 της πρότασης που αποτελούν αντιγραφή της ισχύουσας οδηγίας του 1991, γι' αυτό και δεν υιοθέτησε την τροπολογία 24 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Οι διατάξεις για τα καζίνα περιέχονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 3 και αποτελούν συγκερασμό της πρότασης της Επιτροπής και της τροπολογίας 25 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το κείμενο καθιστά σαφές ότι ο έλεγχος ταυτότητας απαιτείται είτε κατά την είσοδο είτε όταν ο πελάτης αγοράζει τοις μετρητοίς μάρκες αξίας 2 500 ευρώ και άνω ή ανταλλάσσει μάρκες με επιταγή του καζίνο για τα ως άνω ποσά. Έτσι η κοινή θέση περιέλαβε κατ' ουσίαν την τροπολογία 25 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Οι παράγραφοι 6 και 7 του άρθρου 3 (5 και 6 στην πρόταση της Επιτροπής αντιστοίχως) παραμένουν ως έχουν στην πρόταση.

Η παράγραφος 8 του άρθρου 3 (7 στην πρόταση της Επιτροπής), επεκτείνει την απαλλαγή από τον έλεγχο ταυτότητας στα πιστωτικά ή χρηματοοικονομικά ιδρύματα τρίτων χωρών οι οποίες, κατά την άποψη του οικείου κράτους μέλους, επιβάλλουν υποχρεώσεις ισοδύναμες προς τις επιβαλλόμενες με την οδηγία. Το Συμβούλιο φρονεί ότι τυχόν λεπτομερής περιγραφή των υποχρεώσεων που οφείλουν να επιβάλλουν εν προκειμένω οι τρίτες χώρες θα προσδώσει απaráδεκτη ακαμψία στο κείμενο και θα δυσχεράνει τη συνεκτίμηση μελλοντικών εξελίξεων. Σημειωτέον όμως ότι, κατά τη γνώμη του Συμβουλίου, ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη θα εφαρμόσουν αυτή τη διάταξη, πρέπει να συζητηθεί στην επιτροπή επαφών που συστάθηκε με την οδηγία του 1991, ώστε ν' αποφευχθούν ανακολουθίες κατά την εφαρμογή.

Η παράγραφος 9 του άρθρου 3 (8 στην πρόταση) παραμένει ως έχει.

Η νέα παράγραφος 10 του άρθρου 3 παραθέτει τα των υποχρεώσεων τα οποία αρχικά περιείχε το παράρτημα της πρότασης της Επιτροπής. Αναφέρεται ο σκοπός της διάταξης, ότι δηλαδή ιδρύματα και πρόσωπα εμπύπτοντα στην οδηγία οφείλουν να λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα προς αντιμετώπιση του κινδύνου, ο οποίος είναι μεγαλύτερος όταν η συναλλαγή δεν διεξάγεται διά ζώσης. Δίδονται παραδείγματα πρόσφορων μέτρων, όπως το να γίνεται η πρώτη πληρωμή στο πλαίσιο της συναλλαγής υποχρεωτικά μέσω λογαριασμού που έχει ανοίξει επ' ονόματί του ο πελάτης σε ίδρυμα εμπύπτον στην οδηγία. Το αυτό προτείνει και η τροπολογία 23 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Συμβούλιο θεωρεί ότι η διατύπωση της κοινής θέσης εξασφαλίζει τη μεγαλύτερη ευελιξία και δίνει τη δυνατότητα στις αρχές, τα ιδρύματα και τα πρόσωπα να λαμβάνουν υπόψη τις εξελίξεις στον τομέα των ηλεκτρονικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, όπως οι ηλεκτρονικές υπογραφές. Όπως προτείνεται και στην τροπολογία 23, στο πλαίσιο των κατ' άρθρο 11 παράγραφος 1 διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα μέτρα αυτά. Έτσι η κοινή θέση περιέλαβε εν μέρει την τροπολογία 23 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Με μικρή αλλαγή στη διατύπωση, η κοινή θέση περιέλαβε τις κατ' άρθρα 4, 5, 8 και 10 της πρότασης τεχνικές αλλαγές. Συνεπώς, δεν υιοθέτησε την τροπολογία 28 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Στο άρθρο 6 παράγραφος 3 τροποποιήθηκε ελαφρά η διατύπωση του πρώτου εδαφίου χάριν αποσαφήνισης.

Επεκτάθηκε το πεδίο εφαρμογής του δεύτερου εδαφίου, που παρέχει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να εξαιρούν ορισμένα επαγγέλματα από την κατ' άρθρο 6 παράγραφος 1 υποχρέωση παροχής πληροφοριών. Για λόγους αναφερόμενους στην αιτιολογική σκέψη 19, το κείμενο περιέλαβε τους ελεγκτές λογαριασμών, τους εξωτερικούς λογιστές και τους φορολογικούς συμβούλους. Η διάταξη περιλαμβάνει επίσης, εκτός από τις πληροφορίες τις λαμβανόμενες κατά τη διάρκεια δίκης, και όσες γίνονται γνωστές προκειμένου να εξακριβωθεί η θέση του πελάτη από νομική άποψη. Η διατύπωση άλλαξε αρκετά, ώστε να καταστεί σαφές ότι η διάταξη αφορά τη δίκη στο σύνολό της. Όπως προτείνεται στην τροπολογία 26 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, διαγράφηκε η τελευταία περίοδος του δεύτερου εδαφίου της πρότασης, που περιείχε εξαίρεση από την ευχέρεια. Έτσι η κοινή θέση περιέλαβε εν μέρει την τροπολογία 26 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η παράγραφος 4 του άρθρου 6 παραμένει ως έχει στην πρόταση, η οποία αντιγράφει την τελευταία περίοδο του άρθρου 6 της ισχύουσας οδηγίας του 1991. Συνεπώς, η κοινή θέση δεν περιέλαβε την τροπολογία 27 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Τα άρθρα 7 και 9 παραμένουν ως έχουν στην πρόταση, με εξαίρεση μια μικρή αλλαγή στη διατύπωση του άρθρου 9. Ως εκ τούτου, η κοινή θέση δεν περιέλαβε την τροπολογία 29 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το άρθρο 11 τροποποιεί την πρόταση. Δεν αλλάζει μεν το φάσμα των προσώπων και ιδρυμάτων που εμπύπτον στη διάταξη, προστέθηκε όμως μια φράση που καθιστά σαφές ποιος υπέχει την κατ' άρθρο 11

παράγραφος 1 υποχρέωση. Η κοινή θέση, υιοθετώντας πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, πρόσθεσε νέα παράγραφο 2, δηλαδή περιέλαβε την τροπολογία 30 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το Συμβούλιο προτίμησε να διατηρήσει το άρθρο 12 ως έχει στην ισχύουσα οδηγία, με μία μόνο τεχνικής φύσεως τροποποίηση, που κατέστη αναγκαία λόγω της επέκτασης του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας. Το Συμβούλιο φρονεί πως ό,τι έχει σχέση με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής (OLAF) και των εθνικών αρχών δεν πρέπει να ρυθμιστεί με την παρούσα οδηγία, κάλεσε δε την Επιτροπή να υποβάλει νέα πρόταση για τα θέματα αυτά. Γι' αυτό η κοινή θέση δεν περιέλαβε τις τροπολογίες 31 και 32 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το αιτιολογικό προσαρμόσθηκε στις αλλαγές της πρότασης, αλλά και για να είναι σύμφωνο προς την κατευθυντήρια γραμμή αριθ. 10 για την ποιότητα της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας (ΕΕ C 73 της 17.3.1999, σ. 1). Στο αιτιολογικό ενσωματώθηκαν οι τροπολογίες 3 και 34 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όχι όμως και οι τροπολογίες 1, 41, 4, 5, 7, 45 και 35.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το Συμβούλιο φρονεί ότι οι τροποποιήσεις της πρότασης της Επιτροπής συνάδουν πλήρως προς τους σκοπούς της οδηγίας. Έγιναν όλες ενόψει της επέκτασης του πεδίου εφαρμογής της, για να την καταστήσουν αποτελεσματικότερη, χωρίς να παραβλέπεται η ανάγκη κατοχύρωσης του δικαιώματος του προσώπου να παρίσταται με ή να εκπροσωπείται από συνήγορο ή να εξακριβώνει ποια είναι η θέση του από νομική άποψη. Το Συμβούλιο πιστεύει ότι η τροποποιημένη κατά τα ανωτέρω οδηγία θ' αποτελέσει σημαντικό όπλο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης προϊόντων εγκλήματος.
